

Riigikogu majanduskomisjoni istungi protokoll nr 100

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 16. detsember 2024

Algus 11.10, lõpp 11.55

Juhataja: Jaak Aab (esimees)

Protokollija: Maria Haas (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mihkel Lees, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Andres Sutt, Tarmo Tamm, Kristina Šmigun-Vähi

Komisjoni ametnikud: Kaido Rosin (nõunik-sekretariaadijuhataja), Piia Schults (nõunik), Mari Tänav (nõunik), Kiia Väli (konsultant)

Puudus: Reili Rand

Kutsutud: Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ruumilise planeerimise osakonna nõunik Alan Rood (2. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Ülevaade Tallinna piirkonna kõrgepingevõrgu tugevdamise riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest
3. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu majanduskomisjoni nädala (16.12.2024-22.12.2024) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 16.12.2024 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Ülevaade Tallinna piirkonna kõrgepingevõrgu tugevdamise riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest
3. Info ja muud küsimused

Riigikaitsekomisjoni ja majanduskomisjoni ühine istung esmaspäev, 16.12.2024 kell 12.00

1. Tuulepargid ja riigi kaitsevõime

Komisjoni istung teisipäev, 17.12.2024 kell 14.00

1. Eesti maine erinevates riikides. Maineuuringute rakendamine Eesti loo jutustamisel ja tööriistade tutvustus

2. Kokkuvõtte majanduskomisjoni sügisistungjärgu ja 2024. aasta töödest

3. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Jaak Aab, Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mihkel Lees, Tõnis Mölder, Andres Sutt, Tarmo Tamm, Kristina Šmigun-Vähi).

2. Ülevaade Tallinna piirkonna kõrgepingevõrgu tugevdamise riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest

Jaak Aab lausus, et planeerimisseaduse kohaselt teavitatakse Riigikogu riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest ning kaasatakse protsessi. **Aab** palus täpsustada, kas see tuleneb mõnest hiljutisest planeerimisseaduse muudatusest.

Kaido Rosin vastas, et see ei ole väga hiljutine muudatus. Eriplaneeringuid oli varasemalt vähem, kuid nüüd on antud liiki rohkem kasutama hakatud.

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ruumilise planeerimise osakonna nõunik **Alan Rood** andis ülevaate Tallinna piirkonna kõrgepingevõrgu tugevdamise riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest (lisa 1).

Jaak Aab palus täpsustada, kas keskkonnamõju strateegiline hindamise puhul ei ole teist etappi vaja ning kas peale asukoha valikut saab minna projekteerimistingimustega edasi.

Alan Rood vastas, et see on eesmärk ning sellisel juhul saab planeeringu kiiremini kehtestatud. Üldiselt on protsess 4-5 aastat.

Andres Sutt lausus, et eriplaneeringu koostamise ajakavas on välja toodud, et 3 aastat läheb planeeringu kehtestamiseni, 6 aastat ehitamise alustamiseni ning 9 aastat ehituse valmimiseni. See tundub väga pikk periood. **Sutt** sõnas, et planeeringu lähteseisukohtade ja mõjude hindamise programmi koostamine võtab 1 aasta aega ning uuris, millised on selle etapid. Lisaks, rääkides õhuliinist ning maaliinist, siis viimase puhul võib koheselt algatada projekteerimistingimused ning saaks ehitust alustada. Õhuliini puhul sama aga ei kehti. **Sutt** tundis huvi, mis on selle sisuline põhjendus.

Alan Rood vastas, et lähteseisukohtade koostamine saab loodetavasti valmis 2025. aasta keskel. Seal pannakse paika kriteeriumid, mille alusel järgmist etappi tegema hakatakse. Need tuleb ka avalikustada ning sellel on omad tähtajad. Seega protsess võtab veidi aega. Rääkides maakaabelliinist, siis ka selle kavandamine võtab siiski oma aja. Tähtis vahe on selles, et õhuliin on olulise ruumilise mõjuga ehitis. 330 kV-sel kõrgepingeliinil on kaitsevöönd 80 m laiune riba. Maakaabli koridor on u 14 m, seega see on oluliselt kitsam. Õhuliinid põhjustavad ka muid häiringuid, sest need on nähtaval kohal.

Kristina Šmigun-Vähi sõnas, et Eestis ei ole suuri maavärinaid jt looduskatastroofe ning ühtlasi on õhuliinid inetu väljanägemisega. Kõneleja ei mõistnud, miks ei saa maakaabelliine kasutada.

Alan Rood lausus, et see on eelistuste küsimus. Liinid saab maa alla panna, kuid sellisel juhul peab ühiskonnana olema valmis, et elektriarvetel kajastub võrgutasu veelgi suuremana.

Jaak Aab sõnas, et Elering AS (Elering) on selles osas vastavad kalkulatsioonid tõenäoliselt teinud.

Mario Kadastik lausus, et ettekandes toodi välja, et maakaabelliini rajamine on kuni 10 korda kallim ning eluiga on kuni 2 korda lühem. **Kadastik** uuris, miks on liini eluiga lühem ning kas tänapäeval ei ole maaliini eluea pikendamiseks juba lahendust olemas.

Alan Rood ütles, et selles osas oskab täpsema vastuse anda Elering. Probleem ei ole ainult isolatsioonis. Esimene probleem on, et kui kaableid toodetakse teatud pikkusega, siis tuleb neid jätkata ning just need on kohad, mis võivad rikki minna ja niiskust läbi lasta. Seega liin läheb lühisesse ning lülitub välja. Rikke asukoha otsimine on sellisel juhul samuti üsna keerukas.

Mario Kadastik arvas, et summaarselt võib mõlema trassi rajamine olla hinna osas üsna võrreldav.

Jaak Aab lausus, et Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on riigi eriplaneeringu viinud lähteülesandele baseeruvat Vabariigi Valitsusse, kes on selle ka algatanud. Kõnealuse riigi eriplaneeringu palus algatada Elering. Nemad on teinud vastavad kalkulatsioonid, mistõttu oleks eelnimetatud küsimused kõige mõistlikum esitada Eleringile.

Rene Kokk sõnas, et riigi eriplaneeringuga seonduvad küsimused tuleb selgeks teha. Ei ole argument, et ülekandetasud suureneksid maakaabelliini tõttu veelgi. Oluline on teada, kas need suureneksid nt üheks või kümneks aastaks. See on algatamise juures väga oluline teema. Lisaks uuris **Kokk**, et kuna riigi eriplaneeringu piirkond on äärmiselt tiheda asustusega, siis kui palju nähakse ette kõikvõimalikke kohtuhagisid. Inimene võib maakaabli veel ära taluda, kuid õhuliinide rajamisega tekib kindlasti probleeme. Viimaseks, kui palju saab töö käigus raadamist toimuma.

Alan Rood vastas, et esialgne planeeringu ala on paika pandud selliselt, et võimalikult vähe tiheasustuse alasid sellega seotud oleks. Tallinna ümber on kõigil maaomanikel õigustatud ootused, et nemad saavad oma maad kõrgemalt väärandada Planeeringu protsessi käigus saab näha, kas leitakse vastavad kokkulepped või mitte. Kui kokkuleppeid ei leita ning ei ole mingisugust varianti õhuliini ehitamiseks, siis saab kaaluda maakaablit.

Mart Maastik lausus, et maakaabliga võivad kuumenemise probleemid tekkida. Tehnoloogilise poole pealt oleks kõige mõistlikum spetsialiste kuulata. **Maastik** lisas, et ka Saaremaale soovitakse õhuliin vedada ning antud juhul ei ole maaliin üldse jutuks tulnud. **Maastik** leidis, et lähtuma peaks samadest põhimõtetest ning erisusi ei peaks sarnaste planeeringute puhul pidevalt olema.

Jaak Aab sõnas, et komisjonis on plaanis tutvuda nii jaotus- kui põhivõrgu arengukavaga, mille juures peaks samuti saama käesoleval istungil kerkinud küsimustele vastused. Lisaks

uuris **Aab**, kas Saaremaa kõrgepingeliin on hetkel eriplaneeringu menetluses.

Alan Rood vastas, et see on eriplaneeringu menetluses ning minnes *riigiplaneering.ee* veebilehele on võimalik selle kohta täpsemat informatsiooni leida.

Mihkel Lees uuris, millised on liinide eluead aastates.

Alan Rood vastas, et õhuliini eluiga võib olla u 60 aastat ning maakaabli oma on sellest u 1,5-2 korda lühem.

Kaido Rosin lausus, et seletuskirjas on välja toodud, et planeerimismenetluse käigus analüüsitakse võimalust paigutada kavandatava kõrgepingeliini üks osa Rail Balticu trassikoridori ning uuris, kuidas ajagraafikud selles osas omavahel kokku sobivad.

Alan Rood sõnas, et ehitus toimub samamoodi nagu väljaspool Rail Balticu koridori. Antud juhul aga saadakse ettevõttelt tehnilised tingimused, kuidas peab liini ehitama, et oleks võimalik koos raudteega funktsioneerida.

3. Info ja muud küsimused

3.1. Maailmanäitus EXPO 2025 Osakas

Komisjoni liikmete vahel toimus arutelu, kas komisjoni delegatsioon võiks Osaka EXPO-l osaleda.

Jaak Aab lausus kokkuvõtteks, et komisjoni liikmetel on osalemise huvi olema ning külastus planeeritakse 2025. aasta teisele poolele.

3.2. Vabariigi Valitsuse algatatud meresõiduohutuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (549 SE) juhtivkomisjoni esindaja määramine

Otsustati:

3.2.1. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Jaak Aab (konsensus: Jaak Aab, Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mihkel Lees, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Andres Sutt, Tarmo Tamm, Kristina Šmigun-Vähi).

(allkirjastatud digitaalselt)
Jaak Aab
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Maria Haas
protokollija